

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ترکیب فصلی دو گزاره زمانی نادرست خواهد بود که هر دو گزاره نادرست باشند. به همین منظور پاسخ صحیح گزینه ی «۴» خواهد بود. زیرا مربع عدد فرد عددی زوج است گزاره ای نادرست و همچنین واریانس داده های a, a, a مخالف صفر است نیز نادرست است، پس ترکیب فصلی آن ها نیز نادرست است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. عدد مورد نظر را X می گیریم. مجذور ۸ : 8^2 مربع عدد: x^2

مجموع مربع عدد با مجذور ۸ : $x^2 + 64$

ربع تفاضل عدد با جذر ۲۶ : $\frac{x - \sqrt{26}}{4}$

$$\Rightarrow x^2 + 64 \leq \frac{x - \sqrt{26}}{4}$$

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

عکس نقیض گزاره $p \Rightarrow q$ یعنی $p \wedge \sim q$ ، بنابراین ابتدا هر دو گزاره سمت چپ و راست را نقض می کنیم و سپس جای آن ها را با هم عوض می کنیم:

~~$\sqrt{2} - 1$ نیز عددی گنگ است $\Rightarrow$ اگر $\sqrt{2}$ عددی گنگ باشد~~
 ~~$\sqrt{2}$ عددی گویا است $\Rightarrow$ اگر $\sqrt{2} - 1$ عددی گویا باشد~~

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

در گزینه (۳) داریم:

$$(\sim q \vee T) \wedge (F \wedge p) \equiv T \wedge F \equiv F$$

بنابراین این گزینه اشتباه است.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه (۱): بر اساس قانون دمورگان صحیح است.

گزینه (۲): اگر p نادرست باشد، این گزاره به انتفای مقدم صحیح است و اگر درست باشد، باز هم صحیح است.

گزینه (۴): چون گزاره عطفی است، ارزش آن کاملاً به p بستگی دارد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. $(P \Rightarrow q) \Rightarrow (q \vee \sim P)$

P	q	$P \Rightarrow q$	$q \vee \sim P$	$(P \Rightarrow q) \Rightarrow q \vee \sim P$
د	د	د	د	د
د	ن	ن	ن	د
ن	د	د	د	د
ن	ن	د	د	د

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. اگر p درست و q نادرست باشد، آن گاه ارزش گزاره‌ی $p \vee q$ نادرست و در نتیجه ترکیب عطفی آن با هر گزاره‌ی دیگری نادرست است، بنابراین ارزش گزاره‌ها که در گزینه‌ی (۳) اشاره شده است، امکان پذیر نیست. (در سایر گزینه‌ها ارزش هر دو گزاره $p \vee q$ و $p \vee r$ و در نتیجه ترکیب عطفی آن‌ها درست است.)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

نقیض گزاره «نرخ نان در ماه آینده افزایش می‌یابد» به صورت «نرخ نان در ماه آینده افزایش نمی‌یابد» است و می‌توان از آن نتیجه گرفت که در ماه آینده نرخ نان ثابت می‌ماند یا کاهش پیدا می‌کند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

$$\sim(p \Leftrightarrow q) \wedge \sim(q \Rightarrow p) \equiv \underbrace{\sim(T \Leftrightarrow F)}_F \wedge \underbrace{\sim(F \Rightarrow T)}_T \equiv T \wedge F \equiv F$$

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

الف) هم‌ارزی نادرست است زیرا:

p	q	$p \vee q$	$p \wedge (p \vee q)$
د	د	د	د
د	ن	د	د
ن	د	د	ن
ن	ن	ن	ن

$$\Rightarrow p \wedge (p \vee q) \equiv p$$

ب) هم‌ارزی نادرست است، زیرا طبق قانون دمورگان داریم:

$$p \vee (\sim p \wedge q) \equiv (p \vee \sim p) \wedge (p \vee q) \equiv p \vee q$$

همواره درست

پ) هم‌ارزی درست است.

$$p \wedge (q \wedge r) \equiv (p \wedge q) \wedge r$$

ت) هم‌ارزی نادرست است، زیرا:

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

$$\sim((p \vee q) \Rightarrow r) \equiv \sim(\sim(p \vee q) \vee r) \equiv (p \vee q) \wedge \sim r$$

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. به بررسی تک تک گزینه‌ها می‌پردازیم، گزاره‌ی p که درست است را با T و گزاره‌ی q که نادرست است را با F نشان می‌دهیم، داریم:

$$۱) (\sim p \wedge q) \wedge r \equiv (\sim T \wedge F) \wedge r \equiv (F \wedge F) \wedge r \equiv F \wedge r \equiv F$$

$$۲) \sim(p \vee \sim q) \wedge \sim r \equiv \sim(T \vee \sim F) \wedge \sim r \equiv \sim(T \vee T) \wedge \sim r \equiv \sim T \wedge \sim r \equiv F \wedge \sim r \equiv F$$

$$۳) (\sim p \vee r) \wedge q \equiv (\sim T \vee r) \wedge F \equiv (F \vee r) \wedge F \equiv F$$

$$۴) (\sim q \vee r) \wedge p \equiv (\sim F \vee r) \wedge T \equiv (T \vee r) \wedge T \equiv T \wedge T \equiv T$$

پس ارزش گزاره‌ی گزینه‌ی ۴ با بقیه متفاوت است.

۱۳ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌ها:

(۱) نادرست است. گزاره‌ی $(\sqrt{5} - \sqrt{3})^2 = 2$ نادرست است و ترکیب عطفی آن با هر گزاره‌ی دیگری نیز دارای ارزش نادرست است.

(۲) درست است. ترکیب فصلی $p \vee q$ فقط در حالتی نادرست است که هر دو گزاره p و q نادرست باشند. پس باید گزاره‌های $\sim p$ و $\sim q$ درست باشند.

(۳) نادرست است. p نادرست است پس $\sim p$ درست است و ترکیب فصلی $\sim p \vee r$ نیز درست خواهد بود و به ارزش r بستگی ندارد.

(۴) نادرست است. ۳۹ عددی فرد هست اما گزاره «۳۹ عددی اول است» نادرست می‌باشد. پس ترکیب عطفی آن با هر گزاره‌ای نادرست است.

۱۴ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در ترکیب فصلی اگر یک طرف گزاره‌ی مرکب درست باشد، ارزش کل گزاره درست می‌شود. لذا:

(الف) د یا ن پس ارزش کل گزاره برابر: د

(ب) د یا ن پس ارزش کل گزاره برابر: د

(ج) ن یا ن پس ارزش کل گزاره برابر: ن

پس ۲ گزاره درست هستند.

۱۵ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. $p \Rightarrow q$ تنها در حالتی ارزش نادرست است که p درست و q نادرست باشد، با این شرایط $p \wedge q$

نادرست می‌شود و اگر می‌خواهیم $\sim r \vee (p \wedge q)$ درست باشد، $\sim r$ باید درست باشد. در نتیجه r نادرست است. حال که ارزش

گزاره‌های p ، q و r را فهمیدیم به وضوح دیده می‌شود که ارزش گزاره‌ی گزینه‌ی (۳) به انتقای مقدم درست خواهد بود و سایر

گزینه‌ها دارای ارزش نادرست است.

۱۶ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. $(p \vee q)$ درست $\Rightarrow p$ درست

ترکیب فصلی $(p \vee q)$ با هر گزاره‌ی دیگری درست است. $\Rightarrow$

۱۷ گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

چون ارزش گزاره‌ی مرکب $(p \wedge q \wedge r)$ نادرست است، پس حداقل یکی از سه گزاره، ارزش نادرست دارد. از طرفی q گزاره‌ای

درست است، پس برای نادرست بودن گزاره‌ی مرکب $(p \wedge q \wedge r)$ برای دو گزاره‌ی p و r سه حالت زیر ممکن است.

p	r
د	ن
ن	د
ن	ن

۱۸ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. به جمله‌ای خبری که دارای دقیقاً یکی از ارزش‌های درست یا نادرست باشد، اگر چه درستی یا نادرستی

آن را ندانیم یک گزاره می‌گویند.

«عدد $1 + 2^3$ مربع کامل است.» جمله‌ی خبری درست است پس یک گزاره‌ی درست است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ۱۹

$$\sim [p \wedge (\sim p \vee q)] \wedge [\sim q \vee (p \wedge q)] \equiv \underbrace{\sim [(p \wedge \sim p) \vee (p \wedge q)]}_F \wedge \underbrace{[(\sim q \vee p) \wedge (\sim q \vee q)]}_T$$

$$\equiv \sim (p \wedge q) \wedge (\sim q \vee p) \equiv (\sim p \vee \sim q) \wedge (p \vee \sim q) \equiv \sim q \vee (\sim p \wedge p) = \sim q \vee F \equiv \sim q$$

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. برای پاسخ به این سؤال می‌توانید جدول ارزش گزاره‌ها را تشکیل دهید یا مطابق روش زیر با استفاده از جبر مجموعه‌ها و گزاره‌ها نتیجه را به دست آورید: ۲۰

سؤال $\equiv (p \wedge q) \vee \sim(p \vee q)$

دمورگان $\equiv (p \wedge q) \vee (\sim p \wedge \sim q)$

پخش از چپ $\equiv [(p \wedge q) \vee \sim p] \wedge [(p \wedge q) \vee \sim q]$

پخش از راست $\equiv \underbrace{[(\sim p \vee p) \wedge (\sim p \vee q)]}_{\text{همواره T}} \wedge \underbrace{[(\sim q \vee p) \wedge (\sim q \vee q)]}_{\text{همواره T}} \equiv (\sim p \vee q) \wedge (\sim q \vee p)$

تعریف شرطی $\equiv (p \Rightarrow q) \wedge (q \Rightarrow p)$

تعریف دو شرطی $\equiv p \Leftrightarrow q$

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. موارد نادرست: ۲۱

«تاریخ جهانگشا: شرح ظهور چنگیز، احوال و فتوحات او، تاریخ خوارزمشاهیان، فتح قلعه‌های اسماعیلیه و حکومت جانشینان حسن صباح/ المَعْجَم فی مَعاییر اشعار العجم: علم عروض، قافیه، بدیع و نقد شعر/ تاریخ گزیده: تاریخ پیامبران، خلفای چهارگانه، خلفای بنی عباس و تاریخ ایران/ تذکره‌ی دولت‌شاه: شرح احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی»

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فرمانروای ملک سخن (سعدی)، سی و پنج سالگرد جهان گشت، تجربه اندوخت و از هر خرمنی خوشه‌ای چید و گلستان را به نثر مسجع و بوستان را در قالب مثنوی پدید آورد. ۲۲

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۲۳

- «شمس قیس رازی» از نویسندگان زبردست قرن هفتم است.
- کتاب تاریخ جهانگشا، نوشته‌ی عطاملک جوینی، به نثری مصنوع و دشوار نوشته شده است.
- نجم‌الدین رازی (نجم دایه) از منشیان و نویسندگان توانا و از عارفان وارسته است.
- کمال‌الدین اسماعیل، مداح جلال‌الدین خوارزمشاه بود.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. آثار عبید زاکانی: صد پند، رساله‌ی دلگشا، اخلاق‌الاشراف، موش و گربه آثار فخرالدین عراقی: عشاق‌نامه، لمعات ۲۴

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ۲۵

تاریخ جهانگشا: اثر عطاملک جوینی
مجالس سبعه: اثر مولانا
لمعات: اثر فخرالدین عراقی
المعجم: اثر شمس قیس رازی

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. نشر کتاب المعجم ساده و عالمانه است. ۲۶

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. کتاب بابرنامه را ظهیرالدین بابر به زبان ترکیب نوشت. ۲۷

۲۸ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) عراق عجم به ویژه شهر شیراز در حکم مرکز ادبی این عصر به شمار می‌رفت.

۳) مغولان در اوایل قرن هفتم (سال ۶۱۶ هـ. ق) به ایران حمله کردند.

۴) نام اثر خواجه رشیدالدین فضل الله، جامع التواریخ است.

۲۹ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. سه مورد نادرست است:

«نفحات الانس: جامی (سده ۹) / عشاق‌نامه: فخرالدین عراقی (سده ۷) / مرصادالعباد من المبدأ الی المعاد: نجم‌الدین رازی (سده ۷)»

۳۰ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «شاه نعمت‌الله ولی» از شعرای قرن نهم است که در طریقت و تصوف مقامی بلند داشته و دیوان شعرش

حاوی مضامین عرفانی است. «دولت‌شاه سمرقندی» کتاب «تذکره دولت‌شاه» را به تشویق امیر علیشیرنویسی در شرح احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی نوشت. «جامی» کتاب «نفحات الانس» را به شیوه تذکره الاولیای عطار در بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان نوشت.

۳۱ گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

- «شمس قیس رازی» از نویسندگان زبردست قرن هفتم است.

- کتاب تاریخ جهانگشا، نوشته «عطاملک جوینی»، به نثری مصنوع و دشوار نوشته شده است.

- «نجم‌الدین رازی» (نجم دایه) از منشیان و نویسندگان توانا و از عارفان وارسته است.

- «کمال‌الدین اسماعیل»، مداح جلال‌الدین خوارزمشاه بود.

۳۲ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: عشاق‌نامه: مباحث عرفانی

گزینه ۲: تاریخ گزیده: تاریخ پیامبران، خلفای چهارگانه، خلفای بنی‌عباس و تاریخ ایران تا سال ۷۳۰ هـ.ق.

گزینه ۳: المعجم فی معاییر اشعار العجم: علم عروض، قافیه، بدیع و نقد شعر

۳۳ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

نثر کتاب مرصادالعباد گاهی ساده و گاهی دارای سجع و موازنه است.

۳۴ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

معروف‌ترین شاعر قرن نهم هجری، جامی است که کتاب بهارستان را به تقلید از گلستان سعدی به نثر مسجع نوشت و در کتاب نفحات‌الانفس خود نیز شیوهی تذکره‌الاولیای عطار را در بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان به کار برد. او همچنین مثنوی‌هایی به پیروی از نظامی سرود که تحفه‌الاحرار یکی از آنها است. (صفحات ۱۸ و ۱۴ کتاب)

۳۵ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. نام درست پدیدآورندگان آثار: المعجم: شمس قیس رازی / لمعات: فخرالدین عراقی

۳۶ گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

کتاب‌های «داراشکوه، شرف‌نامه بدلیسی، عالم‌آرای عباسی، رشحات عین‌الحیات و مجالس المؤمنین»: نثر ساده

کتاب‌های «عباس‌نامه و محبوب‌القلوب»: تماماً نثر مصنوع

کتاب‌های «حبیب‌السیر و احسن‌التواریخ»: نثر بینابین

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۳۷

مفهوم مشترک ابیات «الف» و «د»: مفاخره و مباحثات شاعران به طبع شعر خود

بیت «ب»: نکوهش مدیحه‌سرایی

بیت «ج»: گلایه از مخاطبان شعر

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ۳۸

«جامع‌التواریخ»: خواجه رشیدالدین فضل‌الله / «جمشید و خورشید»: سلمان ساوجی / «اخلاق‌الاشراف»: عبید زاکانی / «عشاق‌نامه»: فخرالدین عراقی

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تفاوت عمده‌ی سبک شعر در این دوره با شیوه‌ی شاعری پیش از آن، مقدمه‌ی ظهور «سبک عراقی» (نه هندی) در شعر فارسی شد. ۳۹

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. توضیحات گزینه‌ی ۳ مربوط به نجم‌الدین رازی (معروف به نجم دایه) است. ۴۰

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. فیه ما فیه، اثری منشور است. ۴۱

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. از بین رفتن دربارهای ادب‌دوست و ایرانی‌تبار، از رونق افتادن قصیده‌سرایی را در پی داشت و زبان شعر جز در سروده‌های شاعران شاخص، مانند خواجه و حافظ، به سستی گرایید. ۴۲

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. عبارت سؤال معرف کتاب «المعجم فی معاییر اشعار العجم» است که شمس قیس رازی آن را به رشته‌ی تحریر درآورده است. ۴۳

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. کمال‌الدین اسماعیل، مداح جلال‌الدین خوارزم‌شاه در سال ۶۳۵ هـ.ق به دست مغولان در اصفهان کشته شد. ۴۴

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ۴۵

شعر از ابن یمین است و بی‌اعتباری دنیا را مورد تأکید قرار می‌دهد.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ۴۶

از بین رفتن دربارهای ادب‌دوست ایرانی‌تبار، از رونق افتادن قصیده‌سرایی را در پی داشت.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ۴۷

نفحات‌الانس از جامی در قرن نهم نگاشته شده است اما تاریخ گزیده در قرن هشتم نوشته شده است. گلستان و مثنوی هر دو در قرن هفتم و صد‌پند و جمشید و خورشید در قرن هشتم و مرصاد‌العباد و تاریخ جهان‌گشا نیز متعلق به قرن هفتم هستند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. کتاب «نفحات‌الانس» را جامی به شیوه‌ی «تذکره‌الاولیا» و ذکر احوال عارفان نوشته است و کتاب «جمشید و خورشید» را سلمان ساوجی به شیوه‌ی منظومه‌های نظامی سروده است. ۴۸

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مثنوی عشاق‌نامه اثر فخرالدین عراقی شاعر قرن هفتم است. وی در این مثنوی به طرح مسائل عرفانی پرداخته است. ۴۹

۵۰ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در اواخر دوره‌ی مغول که حاکمیت اعراب برچیده شد زبان عربی نیز جایگاه خود را از دست داد و توجه به زبان فارسی رونق یافت.

گزینه‌ی ۲: در دوران مغول مرکزیت فرهنگی از خراسان به عراق عجم منتقل شد.

گزینه‌ی ۳: کمال‌الدین اسماعیل شاعر دوره‌ی خوارزمشاهیان بود نه وزیر

گزینه‌ی ۴: در اواخر دوره‌ی مغول آخرین خلیفه عباسی المعتصم بالله از بین رفت.

۵۱ گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

الف) متفکران مسلمان، جهان‌تکوینی را به جهان طبیعت محدود نمی‌دانند.

ب) جهان‌تکوینی پیش از انسان بوده و مستقل از خواست و اراده‌ی انسان وجود داشته است.

پ) جهان‌های مختلف با هم رابطه و تعامل دارند.

۵۲ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. جهان انسانی در برابر جهان‌تکوینی قرار دارد، برخی متفکران جهان‌تکوینی را به طبیعت محدود

می‌کنند. آن‌ها طبیعت را در مقابل جهان انسانی قرار می‌دهند. جهان انسانی را به دو جهان ذهنی و فرهنگی تقسیم می‌کنند و از

وجود سه جهان طبیعت، ذهن و فرهنگ سخن می‌گویند. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: جهان انسانی محصول زندگی انسان است اما جهان‌تکوینی خارج از اراده و فعل انسان است.

گزینه‌ی «۲»: جهان انسانی در مقابل جهان‌تکوینی وجود دارد. متفکران مسلمان جهان‌تکوینی را به جهان طبیعت محدود نمی‌کنند و

جهان‌تکوینی را به دو جهان طبیعت و فوق طبیعت تقسیم می‌کنند.

گزینه‌ی «۴»: جهان‌تکوینی پیش از انسان نیز بوده است اما در جهان انسانی هر چه با اندیشه و عمل انسان پدید آید به این جهان

تعلق دارد.

۵۳ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. وقتی فردی کتابی می‌نویسد یا مجسمه‌ای می‌سازد یا به دیگری مهر می‌ورزد، از جهان فردی (ذهنی) به

جهان فرهنگی وارد می‌شود.

۵۴ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. به ترتیب جهان انسانی است که محصول زندگی است و به بخش اجتماعی جهان انسانی جهان فرهنگی

و به بخش فردی جهان انسانی جهان ذهنی می‌گویند.

همچنین هر فرهنگ نوع خاصی از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد به وجود می‌آورد و به همان نوع از عقاید و خصوصیات، اجازه

بروز می‌دهد.

۵۵ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. جهان انسانی شامل جهان فردی (ذهنی) - جهان اجتماعی (فرهنگی) می‌شود، که جهان اجتماعی در

زیرمجموعه‌ی جهان انسانی هویت فرهنگی دارد (رد گزینه‌های ۲ و ۴).

دقت کنید: جهان‌تکوینی از نظر متفکران اسلامی محدود به جهان طبیعت نمی‌شود، بلکه از نظر ایشان جهان طبیعت بخشی از

جهان‌تکوینی است و جهان‌تکوینی را به دو جهان طبیعت و جهان فوق طبیعت تقسیم می‌کند.

در حالی که برخی از نظریه‌پردازان جهان‌تکوینی را به طبیعت محدود می‌کنند. آنها طبیعت را در مقابل جهان انسانی قرار می‌دهند

و از وجود سه جهان سخن می‌گویند، (جهان طبیعت - جهان ذهن و جهان فرهنگ).

۵۶ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تشریح عبارت‌های نادرست:

- وقتی فردی درباره‌ی موضوعی خاص می‌اندیشد، در محدوده‌ی فردی و ذهنی خود قرار دارد، اما وقتی اندیشه‌اش را به صورت گفته

یا نوشته بیان می‌کند، به جهان فرهنگی وارد می‌شود.

- پذیرش تفاوت‌ها، از صلح جهانی در برابر جنگ و خشونت محافظت می‌کند و انگیزه‌ی شناخت متقابل جوامع و فرهنگ‌ها را فراهم

می‌آورد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲: مطالعه یک کتاب و یادداشت‌برداری از آن، در محدوده فردی و ذهنی قرار دارد.

گزینه ۳: فیلم‌برداری کردن از خود اگر با دیگران به اشتراک گذاشته نشود، امری فردی است.

گزینه ۴: یادگیری مهارت جدید، امری شخصی و فردی است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. این پرسش‌ها و پاسخ‌های بنیادی، همان عقاید اساسی یا تصاویر بنیادی هر فرهنگ را از انسان و جهان می‌سازند و به مثابه روح یا شالوده آن فرهنگ عمل می‌کنند.

فرهنگ، شیوه زندگی اجتماعی انسان‌ها را شکل می‌دهد و خود نیز محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست.

وقتی فردی درباره موضوعی خاص می‌اندیشد، در محدوده فردی و ذهنی خود قرار دارد، ولی هنگامی که اندیشه‌اش را به صورت گفته یا نوشته بیان می‌کند یا براساس اندیشه و تصمیم خود با دیگران رفتار می‌کند، به جهان فرهنگی وارد می‌شود.

بین بخش ذهنی و فرهنگی جهان انسانی تناسب و هماهنگی وجود دارد. هر فرهنگی نوعی از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد به وجود می‌آورد و به همان نوع عقاید و خصوصیات، اجازه بروز می‌دهد. هر نوع عقیده و اخلاق نیز فرهنگی متناسب با خود را جست‌وجو می‌کند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

تبعیت جهان ذهنی و فردی افراد از فرهنگ آن‌ها، مربوط به دیدگاه دوم جهان‌های مختلف و رابطه آن‌ها با هم می‌باشد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

جهان انسانی محصول زندگی انسان است و هرچه با اندیشه و عمل انسان پدید می‌آید، به این جهان تعلق دارد. ابعاد ذهنی، روانی و اخلاقی انسان‌ها صرفاً به بخش فردی جهان انسانی برمی‌گردد، نه تمام آن.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

هر فرهنگی در عمیق‌ترین لایه‌های خود به بنیادی‌ترین پرسش‌های بشر پاسخ می‌دهد. این پرسش و پاسخ‌های بنیادی، همان عقاید اساسی یا تصاویر بنیادی هر فرهنگ را از انسان و جهان می‌سازند و به مثابه روح یا شالوده آن فرهنگ عمل می‌کنند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فرهنگ (جهان فرهنگی)، شیوه‌ی زندگی اجتماعی انسان‌ها را شکل می‌دهد و خود نیز محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست.

هنگامی که فرد، اندیشه‌اش را به صورت گفته یا نوشته بیان می‌کند یا براساس اندیشه و تصمیم خود با دیگران رفتار می‌کند، به جهان فرهنگی وارد می‌شود.

در مقابل جهان انسانی، جهان دیگری به نام جهان تکوینی وجود دارد. این جهان، پیش از انسان هم بوده و وجود آن مستقل از خواست و اراده‌ی انسان است.

بخش فردی جهان انسانی را جهان ذهنی می‌گویند که به زندگی شخصی و فردی انسان‌ها باز می‌گردد. ابعاد ذهنی، اخلاقی و روانی انسان‌ها به این بخش تعلق دارد.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. دیدگاه دوم: در این دیدگاه، جهان فرهنگی، مهم‌تر از جهان ذهنی و تکوینی است و جهان ذهنی و فردی افراد تابع فرهنگ آن‌هاست. در این دیدگاه، جهان تکوینی و ذهنی اهمیتی ندارند و استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند.

دیدگاه سوم: از نگاه قرآن، جهان تکوینی محدود به جهان طبیعت نیست، ادراک و آگاهی نیز به انسان منحصر نمی‌شود و جهان تکوینی براساس حکمت و خواست خداوند سبحان، با افراد و جوامع انسانی، رفتاری حکیمانه دارد.

دیدگاه اول: در این دیدگاه، جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود می‌شود و جهان طبیعت مهم‌تر از جهان ذهنی و جهان فرهنگی است. ذهن افراد و فرهنگ نیز هویتی طبیعی و مادی دارند. طرفداران این دیدگاه، بین علوم طبیعی و علوم انسانی تفاوتی قائل نیستند. نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی، ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می‌کند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

دیدگاه اول: جهان طبیعت را محدود می‌داند و از نظر آن‌ها علم مربوط به آن‌ها علوم طبیعی است. طرفداران این دیدگاه بین علوم طبیعی و علوم انسانی تفاوتی قائل نیستند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. هر فرهنگی نوع خاصی از عقاید و خصوصیات را به وجود می‌آورد و به همان نوع از عقاید و خصوصیات، اجازه‌ی بروز می‌دهد.

نکات مهم درسی: بین دو بخش ذهنی و فرهنگی جهان انسانی تناسب و هماهنگی وجود دارد. هر فرهنگی نوع خاصی از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد به وجود می‌آورد و به همان نوع از عقاید و خصوصیات، اجازه‌ی بروز می‌دهد. هر نوع عقیده و اخلاقی نیز فرهنگی متناسب با خود را جست‌وجو می‌کند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. عبارت‌های الف و ب نادرست هستند.

الف) روش تجربی امور نامحسوس را بررسی نمی‌کند.
ب) روش تجربی در همه موضوعات وارد نمی‌شود. مثلاً دین و روح و فرشته‌ها و ...

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تشریح گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: توجه — نوزاد محرک‌های رنگی را از بین سایر محرک‌ها انتخاب کرده است.
گزینه‌ی «۲»: ادراک — دانش‌آموز نگاه معلم را تفسیر کرده و به آن معنا داده است.
گزینه‌ی «۳»: حافظه — کودک چهره‌ی پدرش را به حافظه سپرده است.
گزینه‌ی «۴»: قضاوت — مدیر مدرسه در مورد دانش‌آموزان قضاوت کرده است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

بررسی عبارت نادرست: موضوعی که قابل مشاهده نبوده و با روش تجربی قابل بررسی نیست، نمی‌توان درباره‌ی آن گزاره‌ی تجربی صادر کرد؛ اما می‌توان با استناد به منابع و روش‌های دیگر کسب معرفت، گزاره‌های صحیح و معتبر درباره‌ی آن بیان کرد.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. گزینه‌ی «۳» یک مسئله است اما گزینه‌های دیگر فرضیه هستند که پاسخ اولیه‌ای به مسئله‌های علمی هستند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در پردازش مفهومی، شناخت پایدارتر و کارآمدتر است. در گزینه ۳ خرید براساس برآورد هزینه‌ها صورت گرفته است که نشان‌دهنده پردازش مفهومی است، اما در سایر گزینه‌ها پردازش، از نوع ادراکی است.

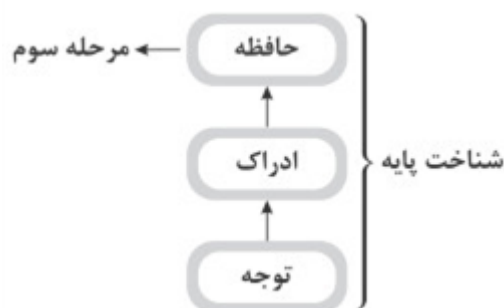
۷۱ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. پدیده‌های روان‌شناختی پیچیده‌تر از پدیده‌های مورد بررسی در سایر علوم هستند؛ به همین دلیل تعریف عملیاتی آن‌ها دشوارتر خواهد بود. میزان بهره‌مندی، پیشرفت تحصیلی و رضایت‌مندی شغلی پدیده‌هایی هستند که در علوم روان‌شناسی مورد بررسی قرار می‌گیرند، اما امور مربوط به فشارخون و سکت قلبی، از پدیده‌های مورد بررسی در علوم زیستی هستند که تعریف عملیاتی آن‌ها راحت‌تر از پدیده‌های روان‌شناختی است.

۷۲ گزینه ۴ پاسخ صحیح است.
تعریف عملیاتی کمک می‌کند تا همه‌ی افراد با مطالعه‌ی آن مفهوم به برداشت یکسان و یا تقریباً یکسانی برسند.

۷۳ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. آخرین مرحله‌ی شناخت پایه، حافظه است. حافظه ابزاری برای گذر از مرحله‌ی شناخت پایه و ورود به شناخت عالی یعنی تفکر است.
بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) تعریف ادراک (۳) تعریف حل مسئله (۴) تعریف تصمیم‌گیری

۷۴ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. با استفاده از اطلاعات خام موجود در حافظه می‌توان استنباط‌های زیادی داشت و به مراتب بالاتر شناخت دست یافت. حافظه سومین مرحله‌ی شناخت پایه است.

۷۵ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. دومین هدف علم روان‌شناسی، تبیین است که به چرایی اتفاق افتادن یک پدیده اشاره دارد، بنابراین شناسایی علل مؤثر در سختکوشی یا عدم سختکوشی، نشانگر تبیین است.
بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) توصیف ← هدف اول (۳) پیش‌بینی ← هدف سوم (۴) کنترل ← هدف چهارم

۷۶ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در گزینه‌ی ۲ به ذکر دلیل فلسفی پرداخته شده و از عقل بهره برده‌ایم.

۷۷ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. این که معلم سوابق تحصیلی و استعداد دانش‌آموز خود را در نظر گرفته است و دانش‌آموز نیز پیشرفت لازم را کرده است (ممتاز است)، یعنی معلم بعد از توصیف و تبیین پدیده‌ی موردنظر (موفقیت دانش‌آموز) آینده‌ی او را پیش‌بینی نموده است.

۷۸ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. فرضیه‌ها برای تأیید یا رد شدن، نیازمند آزمایش هستند. گزینه‌ی (۳) معرّف فرضیه است، زیرا جمله‌ای خبری است که هنوز مورد آزمایش قرار نگرفته است.
بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مسئله است که قبل از فرضیه است و فرضیه در پاسخ به آن شکل می‌گیرد.
(۲) بیانگر اصل یا قانون است که پس از تأیید فرضیه به وجود می‌آید.
(۴) مربوط به نظریه است. نظریه‌ها از قرار گرفتن اصول کنار یک‌دیگر به وجود می‌آیند.

۷۹ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. دانشمندان با طرح مسئله، موقعیت ناشناخته را شناسایی می‌کنند.

۸۰ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

به فرایند تفسیر و معنادهی به محرک انتخابی، (سرعت بالای رانندگی پدر)، ادراک گفته می‌شود.

۸۱ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. دلایل رد سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «از نمونه‌های تربیتی» اشتباه است.

گزینه ۳: فعل «تَعَلَّمْنَا» به معنای «به ما می‌آموزد - به ما یاد می‌دهد» را اشتباه ترجمه کرده است.

گزینه ۴: عبارت «از نمونه‌های تربیتی» اشتباه است. / «زیرا» در این گزینه معادل عربی ندارد.

۸۲ گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

ترجمه‌ی کلمات مهم: اِقْرَأْ: بخوان / عَلَّمَ: یاد داد

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) که (← و) / گرامی (گرامی‌ترین: کریم: گرامی) / «و» زائد است.

(۲) «به نام» اضافی است. / گرامی (مانند گزینه‌ی (۱)) / یاد می‌دهد (یاد داد، «عَلَّمَ» ماضی است).

(۳) «اِقْرَأْ: بخوان» ترجمه نشده است. / آفریدگار (پروردگار) / گرامی (مانند گزینه‌ی (۱)) / «خواندن» اضافی است.

۸۳ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. «علیکم»: شما باید، بر شما است، بر شما لازم است / «أَنْ تَتَعَابَشُوا تَعَابُشاً سَلَمِیّاً»: همزیستی مسالمت

آمیز کنید / «مَعَ بَعْضِکُمْ»: با همدیگر / «و تَحَاوَلُوا»: و تلاش کنید، و بکوشید (مشابه فعل مضارع قبلی، به صورت مضارع التزامی

ترجمه شده است) / «حَتَّى تَكُونُوا»: تا باشید (رد گزینه‌ی «۲») / «أَتَقَى النَّاسِ»: پرهیزگارت‌ترین مردم (رد گزینه‌ی «۳») / «لَا تَفْقِدُوا»: از دست ندهید (مشابه فعل مضارع قبلی، به صورت مضارع التزامی ترجمه شده است) (رد گزینه‌ی «۲») / «الْفُرْصَةُ»: فرصت [مفرد و

بدون ضمیر] (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

۸۴ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «بَطَّارِیَّة سِیَّارَتِی»: باتری خودروی من / «لَا تَعْمَلْ جَيِّداً»: خوب کار نمی‌کند / «عَلَى أَنْ أَبَدِّلَهَا»: باید آن را

تعویض کنم / «بَبَطَّارِیَّةٍ أُخْرَى»: با باتری دیگری / «سریعا»: سریع

۸۵ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ترجمه متن:

به راستی که مسلمانان برتری عظیمی (بزرگی) بر تمدن جدید دارند و تاریخ‌نویسان علوم جدید از غربی‌ها اثبات کرده‌اند که اگر

مسلمانان نبودند قطعاً بیش‌تر علوم قدیم از بین می‌رفت و قطعاً سال‌ها نهضت جدید اروپا به تأخیر می‌افتاد. و اما علومی که

مسلمانان در آن‌ها رشد کردند سپس آن‌ها را در شرق و غرب پراکنده کردند، بسیار است، از جمله آن‌ها در عرصه پزشکی و جراحی

کتاب «أَبُو الْقَاسِمِ زَهْرَاوِی» است که اسم آن «التَّصْرِيفُ لِمَنْ عَجَزَ عَنِ التَّأْلِيفِ» است که بر بیش از دویست شکل از ابزارهای جراحی

را شامل شده است و ترجمه این کتاب مرجع پزشکان در غرب بود. مسلمانان همان کسانی‌اند که هم‌چنین پایه‌های صنعت

داروسازی را بنا نهادند و کتاب‌ها را در آن (زمینه) تألیف نمودند. اما جبر، پس نشانه‌هایش (علایمش) را بیان نمودند و به آن،

چیزهایی افزودند که آن را علمی مستقل ساخت و محمدبن موسی خوارزمی اولین کتاب در جبر را دارد و مسلمانان، علم «مَثَلَّات»

را نیز علمی مستقل قرار دادند.

.....
«أَبُو الْقَاسِمِ (زَهْرَاوِی) کتاب در زمینه جبر تألیف کرد.» طبق متن نادرست است.

ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: اگر مسلمانان نبودند، قطعاً بیش‌تر علوم قدیم تباه می‌شد.

گزینه «۳»: مسلمانان علم جبر را با اضافه کردن چیزهایی به آن، علمی مستقل ساختند.

گزینه «۴»: مسلمانان نشانه‌های علم جبر را توضیح دادند.

۸۶ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. کتاب زهراوی درباره علم پزشکی بود. (طبق متن درست است).

ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: ترجمه کتاب خوارزمی مرجع پزشکان غربی بود. (طبق متن نادرست است.) [کتاب او در زمینه جبر است.]

گزینه «۳»: کتاب «التصريف» صد شکل از ابزار جراحی را شامل شده است. (طبق متن نادرست است.) [مائتی: ۲۰۰]

گزینه «۴»: مسلمانان کتاب‌هایی در زمینه داروسازی بعد از اروپاییان تألیف کردند.

(طبق متن نادرست است.) [قبل از اروپایی‌ها تألیف کردند نه بعدشان.]

۸۷ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «أَلْفُوا» فعل ماضی، صیغه جمع مذکر غایب (لِلغَائِبِینَ)، مبنی، ثلاثی مزید از باب «تفعیل» با یک حرف زائد (مصدرش تألیف)، متعدی و معلوم است.

۸۸ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در متن سه اسم تفضیل آمده است که عبارت‌اند از: أَكْثَر (دو بار) و أَوَّل (یکبار)

۸۹ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. حالت صحیح عدد و معدود در دیگر گزینه‌ها:

(۱) خزانَتینِ اثْنَتینِ

(۲) عَشْرینَ طفلاً (معدود برای اعداد بالاتر از ۱۰ تا ۹۹ مفرد و منصوب است پس «أَطْفَال» که جمع آمده نادرست است.)

(۳) ثَمَانِیَّةُ أَشْخَاصٍ (معدود برای اعداد ۳ تا ۱۰، به شکل جمع و مجرور می‌آید پس «شَخْص» نادرست است.)

۹۰ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اسماء مکان در دیگر گزینه‌ها:

(۱) منازل، مفردش «مَنْزِل» (۳) المَصْنَع: کارخانه (۴) مکتبات، مفردش «مکتبَة»: کتابخانه

اما در گزینه پاسخ اسم «الْمَنْزَل» در اصل «الْمَنْزَل» اسم مفعول است نه اسم مکان به معنای «نازل شده» ترجمه گزینه پاسخ

«هنگام حمله عقاب، کلاغ حیوان‌ها را نسبت به خطر نازل شده هشدار می‌دهد».

۹۱ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. حالت صحیح سایر گزینه‌ها:

(۱) یا طَالِبَانِ طَالِعَا ... يُفِيدُكُمَا.

(۲) یا طَالِبَتَانِ التَّزْمَا ... زینتکُمَا. (در این گزینه علاوه بر صیغه افعال و ضمیر که مدّ نظر سؤال بوده اسم پس از «یا» که منادا هست به

صورت نادرست نوشته شده و صحیح این منادای تک اسم یا همان مفرد در حالت مثنی مرفوع با «آن» می‌باشد.)

(۴) أَيْتِهََا الْمُوظَّفَاتِ لَا تَشْغَلَنَّ ...

۹۲ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. سؤال: مشخص کنید آنچه را که در آن متعدی نیست، یعنی فعل پاسخ است که لازم آمده و فاعول ندارد.

گزینه ۱: فَرَّخَ: خوشحال کرد — متعدی است. / المستمعین: مفعول

گزینه ۲: أَطْلَعَ: مطلع شدند - اجتمعوا: جمع شدند — لازم هستند.

گزینه ۳: قَرَأَ: خواند — متعدی است. / أشعار: مفعول

گزینه ۴: يُشَجِّعُونَ: تشویق می‌کردند — متعدی است. / بعض: مفعول

۹۳ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. سؤال: مشخص کنید آنچه را که فقط بر اسم تفضیل دلالت دارد:

در گزینه ۳، خیر الأفراس به معنی: بهترین اسب‌ها است.

نکته: خیر و شر اگر معنای «تر / ترین» بدهند، اسم تفضیل هستند!

(۱) اگر خوبی را بشناسی ...

(۲) پوشش سنجاب پرنده برای او خوب است زیرا مانند چتر می‌باشد.

(۴) خوبی همان اخلاق نیکو است ....

۹۴ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. کلمه «خیر» به معنای «خوبی» اسم تفضیل نیست، ولی در سایر گزینه‌ها به صورت صفت عالی و به معنای «بهترین» ترجمه می‌شود.

۹۵ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. «یَسْتَمْعُونَ» فعل مضارع از باب «افتعال» است و سین جزء حروف اصلی فعل است، نه زائد.

۹۶ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در این عبارت اسم مکان نیامده و فقط اسم تفضیل «شَرّ» آمده است. ولی در سایر گزینه‌ها کلمات «أكبر - المعابد / مَلْعَب - المكان - خیر / أحسن - المسجد» اسم مکان و اسم تفضیل هستند.

۹۷ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در گزینه ۴ «مکتبۀ» اول مضاف‌الیه و «مکتبۀ» دوم خبر است. تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۱: «المکتبۀ» اسم مکان است اما خبر نیست (اسم «ال» دار بعد از اسم اشاره مشارالیه است). «المکاتِب» هم مضاف‌الیه است.
گزینه ۲: در این گزینه اسم مکان نداریم. دقت کنید که «مَوْعد» یعنی زمان وعده و اسم مکان نیست.
گزینه ۳: در این گزینه «المَدْرَسَةُ» اسم مکان است اما خبر نیست.

۹۸ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «أَصْفَرُ» بر رنگ دلالت دارد و اسم تفضیل نیست. سایر گزینه‌ها اسم تفضیل هستند. (أَرَاذِلُ جمع «أَرَذَلُ» و اسم تفضیل است). کلماتی که بر رنگ یا عیب دلالت کنند حتّی اگر بر وزن «أَفْعَل» هم باشند، اسم تفضیل نمی‌باشند، چون معنای «برتری یا برترین» نمی‌دهند.

۹۹ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ترجمه عبارت: «آرام باش ای قنبر! دشنام‌دهنده خودت را خوار رها کن تا خدای بخشنده را راضی کنی». گزینه‌های ۱ و ۲ از نظر معنایی و گزینه ۴ به دلیل مؤنث بودن ضمیر «ک» نادرست است.

۱۰۰ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه «۱»: مصدره «تکریم» (از باب تفعیل) درست است.
گزینه «۲»: مضارعُ المَثْبُت (أَسَافِرُ) صیغه متکلم وحده) درست است.
گزینه «۳»: «سوف تَكْتَبُونَ» (صیغه جمع مذکر مخاطب) درست است.

۱۰۱ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. کتاب‌های سیاست‌نامه‌ای حاوی اطلاعات سودمندی درباره شیوه کشورداری و مناسبات حکومت و مردم و تشکیلات اداری و غیره است ولی اندرزنامه‌ها بیشتر به اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم می‌پردازند. از نمونه‌های مشهور اندرزنامه‌ها می‌توان به قابوس‌نامه، نوشته عنصرالمعالی در قرن پنجم هجری اشاره کرد.

۱۰۲ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. از جمله مهم‌ترین منابع پژوهش در گذشته، کتاب‌های تاریخی هستند که توسط مورخان دوره‌های مختلف نوشته شده‌اند. شامل: تاریخ‌های عمومی، تاریخ‌های محلی، تاریخ‌های سلسله‌ای، تئنگاری‌ها و تاریخ‌های منظوم.

۱۰۳ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. نوشته‌های جغرافیایی اطلاعات بسیار بااهمیتی درباره آداب و رسوم، فرهنگ، نوع معیشت، آب و هوا، وضعیت اقتصادی، وضعیت نظامی، راه‌ها، کالاهای، قلعه‌ها، برج‌ها، بندرها و ... ارائه می‌دهند. اصلاح گزینه‌های نادرست:

- (۱) سفرنامه‌ها اطلاعات مفیدی از زندگانی اجتماعی مردم ایران ارائه می‌کنند که در دیگر مناسب کمتر دیده می‌شود.
- (۲) آثار و بناهای برجای مانده از دوره‌های تاریخی مختلف، به مورخان، برای فهم عمیق‌تر و بازسازی دقیق‌تر گذشته‌ها کمک می‌کنند.
- (۴) سرودن منظومه‌های حماسی و تاریخی که در ایران پیشینه دیرینه‌ای داشت، در دوره‌ی مغولان رواج و رونق بسیاری یافت.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ۱۰۴

سفرنامه‌ها اطلاعات مفیدی از زندگی اجتماعی مردم ایران ارائه می‌دهند که در دیگر منابع کم‌تر دیده می‌شوند. بسیاری از جهانگردان گنجینه‌ای از اطلاعات ارزشمند درباره تاریخ اجتماعی و فرهنگی و جغرافیای تاریخی سرزمین‌هایی را که دیده‌اند (از جمله ایران)، به صورت سفرنامه ارائه داده‌اند. بررسی و مطالعه محیط جغرافیایی رویدادها، در پژوهش‌های تاریخی اهمیت زیادی دارد. برخی از این متون در غالب کتاب‌هایی با عنوان مشترک «المسالک و الممالک» تألیف نویسندگان مختلف از جمله ابن خردادبه می‌باشد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. نوشته‌های روی سکه‌ها نیز اطلاعات مفیدی درباره اوضاع سیاسی، اجتماعی، مذهبی، اقتصادی و هنری سلسله‌های حکومتی و نام پادشاهان ارائه می‌دهند. ۱۰۵

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مورخان در دوران اسلامی، گزارش‌ها و نوشته‌های خود را به دو روش سال‌شماری و موضوعی، تنظیم و ارائه می‌کردند. در روش سال‌شماری، حوادث به ترتیب زمان و وقوع نوشته می‌شوند. مثلاً طبری در ذیل حوادث سال ۶۱ ق، وقایع محرم و عاشورا را گزارش می‌کند. ۱۰۶

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. از برجسته‌ترین آثاری که به شیوه‌ی تاریخ‌نگاری تحلیلی تألیف شده است، می‌توان به کتاب تجارب‌الامم ابوعلی مسکویه، تاریخ بیهقی و مروج‌الذهب مسعودی اشاره کرد. ۱۰۷

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مؤلفان تاریخ‌های عمومی، نگارش تاریخ جهان را از آفرینش عالم آغاز می‌کردند و سپس به شرح زندگی حضرت آدم و دیگر پیامبران می‌پرداختند. پس از آن، تاریخ اساطیری ایران را از کیومرث آغاز و به پایان دوره‌ی ساسانیان ختم می‌کردند. ۱۰۸

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۱۰۹

در آثار شفاهی مطالعه روشمند افسانه‌ها و اساطیر اقوام در دوره‌های مختلف تاریخی، خاطرات شفاهی، انواع مختلف ادبیات عامیانه اعم از داستان‌های تاریخی، قهرمانی، اخلاقی و تخیلی، گونه‌های متفاوت مثلها، لطیفه‌ها و انواع شعر نظیر دوبیتی، تصنیف، ترانه و لالایی کمک زیادی به شناخت فرهنگ، آداب و رسوم و سنت‌های مختلف اجتماعی در دوره‌های مختلف می‌کند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تاریخ‌نگاری عمومی یکی از شاخه‌های تاریخ‌نگاری در ایران است که از قرن سوم هجری قمری آغاز شد و تا اواخر عصر قاجار تداوم یافت. ۱۱۰

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. منابع غیرنوشتاری تاریخ ایران به سه دسته‌ی محوطه‌ها و بناهای تاریخی، ابزارها و وسایل دست‌ساخته‌ی انسان و آثار شفاهی تقسیم می‌شوند. منظومه‌های تاریخی جزء منابع نوشتاری هستند. ۱۱۱

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. سرودن منظومه‌های حماسی و تاریخی که در ایران پیشینه‌ی دیرینه‌ای داشت، در دوره‌ی مغولان رواج و رونق بسیاری یافت. ۱۱۲

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مؤلفان تاریخ‌های عمومی، نگارش تاریخ جهان را از آفرینش عالم آغاز می‌کردند و سپس به شرح زندگی حضرت آدم و دیگر پیامبران می‌پرداختند. پس از آن تاریخ اساطیری ایران را از کیومرث آغاز و به پایان دوره‌ی ساسانیان ختم می‌کردند. ۱۱۳

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۱۱۴

الف) در کشور هند به ترتیب ادیان زیر رایج است: هندو ۸/۷۹٪، اسلام ۲/۱۴٪، مسیحیت ۳/۲٪، سیک ۷/۱٪، بودایی ۹/۰٪، سایر ادیان و مذاهب ۷/۰٪

ب) در کشور سوئیس چهار زبان رسمی وجود دارد که عبارتند از: آلمانی، فرانسه، ایتالیایی، رمانش
نکته: انگلیسی شامل این زبان‌ها نیست.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ناحیه خزر شرقی دارای کمترین میانگین بارش روزانه است و ناحیه آذربایجان و زاگرس و خراسان شمالی به طور میانگین دارای ۳۱۳ میلی‌متر بارش سالانه هستند. ۱۱۵

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در نقشه صورت سؤال، ناحیه انسانی پشتون‌ها در هر دو کشور افغانستان و پاکستان قرار دارند. لزوماً مرزهای نواحی طبیعی و انسانی با مرزهای اداری و سیاسی منطبق نیستند. کشور افغانستان از نظر قومیت‌ها کشور همگونی نیست و قومیت‌های مختلفی در آن زندگی می‌کنند.
هر ناحیه جغرافیایی دارای کانون یا مرکزی است که بیشترین عوامل وحدت و همگونی در آن وجود دارد. ۱۱۶

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ناحیه بخشی از سطح زمین است که ویژگی‌های جغرافیایی همگون و خاصی دارد؛ به طوری که با بخش‌های مجاور خود متفاوت است. ۱۱۷

جغرافی‌دان‌ها برای تعیین حدود یک ناحیه، یک یا چند معیار (عوامل طبیعی یا عوامل انسانی) را به کار می‌گیرند. آن‌ها با توجه به این معیارها، حدود یا مرزهای هر ناحیه را روی نقشه رسم می‌کنند و نواحی مختلف را روی نقشه نمایش می‌دهند. انتخاب معیارها و ملاک‌ها برای تعیین حدود یک ناحیه، به هدف مطالعه و تحقیق جغرافی‌دان بستگی دارد.
هر چه از کانون یک ناحیه دور و به مرزهای ناحیه مجاور نزدیک‌تر شویم، به تدریج از عوامل همگونی آن ناحیه کاسته می‌شود.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در این سؤال لازم است نقشه نواحی بارشی از نظر وسعت نواحی بارشی و میزان بارش سالانه مورد بررسی قرار گیرد. همان‌طور که این نقشه نشان می‌دهد تعدد و تنوع نواحی بارشی در نیمه شمالی کشورمان بیش‌تر از نیمه جنوبی است. به طوری که در نیمه شمالی هر شش ناحیه بارشی مشاهده می‌شود اما محدوده‌ی نیمه جنوبی کشورمان را اغلب نواحی داخلی پوشش داده است. سایر گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ با نقشه درج شده مطابقت دارد. ۱۱۸

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. با توجه به نقشه‌ی صفحه‌ی ۵، نواحی بارشی «کردستان و خراسان شمالی» و هم‌چنین «خزر غربی و خزر شرقی»، از نظر وسعت تقریباً با هم برابرند. ۱۱۹

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۱۲۰

ویژگی‌هایی که یک ناحیه ساحلی دارد امکان تجارت دریایی را فراهم می‌آورد و امکان تجارت دریایی موجب به وجود آمدن شهری با نقش بندری در کنار دریا می‌شود. جذب جمعیت زیاد، رونق فعالیت‌های مربوط به تجارت و گردشگری و حمل‌ونقل بار و مسافر موجب پدید آمدن ساختمان‌های بلندمرتبه می‌شود.
این نشان می‌دهد که میان اجزا و پدیده‌های هر مکان نوعی پیوستگی و هماهنگی وجود دارد که باعث می‌شود آن مکان از سایر مکان‌ها متمایز شود و مکان‌هایی با ویژگی‌های مشابه به وجود بیایند که نواحی نامیده می‌شوند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. انسان‌ها در محیط‌های طبیعی تغییراتی به وجود می‌آورند. در چهل سال اخیر، با ایجاد کارخانه‌های بزرگ و کوچک در امتداد محورهای ارتباطی شهر تهران، نواحی صنعتی پیرامون این شهر شکل گرفته است. ۱۲۱

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی عبارت‌های نادرست: ۱۲۲

ب) میان اجزای هر ناحیه و پدیده‌های هر مکان، نوعی پیوستگی و هماهنگی وجود دارد.

ج) هر ناحیه جغرافیایی به درجه‌ای از همگونی رسیده است که از سایر بخش‌های پیرامون خود متمایز می‌شود.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۱۲۳

میزان بارش از معیارهای طبیعی ناحیه‌بندی بوده و ناحیه‌بندی بر اساس قومیت و زبان، ناحیه‌بندی بر اساس معیارهای انسانی می‌باشد. تعیین مرزهای دقیق نواحی دشوار است، اما در نواحی انسانی مانند نواحی زبانی و قومی، تعیین مرز نواحی دشوارتر از نواحی طبیعی است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. همان‌طور که در شکل مشاهده می‌شود هر مکان در روی زمین ویژگی‌هایی دارد و میان اجزا و پدیده‌های هر مکان، نوعی پیوستگی و هماهنگی وجود دارد. ۱۲۴

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ناحیه‌بندی کاری صرفاً جغرافیایی است و براساس طرز تفکر یک جغرافی‌دان و شیوه کار او صورت می‌گیرد. انتخاب معیارها و ملاک‌ها برای تعیین حدود یک ناحیه، به هدف مطالعه و تحقیق جغرافی‌دان بستگی دارد. این معیارها ممکن است «عوامل طبیعی» یا «عوامل انسانی» باشد. ۱۲۵

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. دانش منطق قوانین حاکم بر ذهن انسان و همچنین خطاهای ذهن و مغالطه‌ها را شناسایی می‌کند و به درست‌اندیشیدن کمک می‌کند. همچنین منطق ابزاری در خدمت سایر علوم نیز می‌باشد. ۱۲۶

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. منطق، علمی کاربردی است که تبصر در آن به تمرین نیاز دارد؛ مانند دوچرخه‌سواری و بنابراین، صرف خواندن دستورالعمل‌های نظری، فرد را تبدیل به دوچرخه‌سوار ماهری نمی‌کند. منطق، علمی ابزاری است که در خدمت سایر علوم و دانش‌ها است. منطق مانند شاقول بنایی است که به کارگیری آن باعث پدید آمدن بنای فکری مستحکمی می‌شود، اما آجرها و مواد لازم برای ساختن این بنا را باید از علوم دیگر تهیه کرد. ۱۲۷

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. گزینه‌ی (۱) جمله‌ی امری است، بنابراین تصور است. در تصور واقعیت داشتن و نداشتن مطرح نیست. سایر گزینه‌ها تصدیق هستند، در نتیجه در آن‌ها واقعیت داشتن و نداشتن مطرح است. ۱۲۸

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. علم منطق به همراه بیان قوانین حاکم بر ذهن، روش‌های جلوگیری از مغالطات را بیان می‌کند. البته تأکید منطق بر آموزش شیوه‌ی درست‌اندیشیدن است تا از این طریق قادر به تشخیص خطاهای ذهنی که بی‌شمار هستند، باشیم. ۱۲۹

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در تصور به واقعیت داشتن یا نداشتن یا ارتباط آن با سایر امور کاری نداریم مانند درک ما از سیم‌رغ. به کمک تعریف از تصورات معلوم به شناخت تصورات مجهول و به کمک استدلال از تصدیق‌های معلوم به کشف تصدیق‌های مجهول دست می‌یابیم. ۱۳۰

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. همه‌ی استدلال‌های مطرح شده به جز گزینه‌ی ۳، استقرای تعمیمی هستند. این باور وجود دارد که کندن موی سفید باعث زیاد شدن آن می‌شود. در این جا مشتری (که از سفید شدن موهای ریش خود ناراضی است) از مشابهت دو نوع مو در ظاهر و این که صرفاً در رنگ متفاوت‌اند، نتیجه گرفته است که موی سیاه هم با کندن، زیاد می‌شود. پس با یک استقرای تمثیلی مواجهیم. تشریح سایر گزینه‌ها: ۱۳۱

گزینه‌ی ۱: در این جا فرد با استناد به مواردی مشخص و جزئی که یاد پدرش افتاده است (و تعمیم آن به زمان‌های آینده) حکم کلی به دست آورده است که هر گونه یاد پدرش، باعث غمگین شدن اوست (و بنابراین نباید بر سر خاک او برود!) بنابراین استقرایی تعمیمی است.

گزینه‌ی ۲: شبیه توضیح گزینه‌ی ۱ (دیدن موارد جزئی از مؤمن بودن اهالی یک شهر و تعمیم حکم کلی مؤمن بودن به تمامی اهالی آن شهر)

گزینه‌ی ۴: مانند گزینه‌های ۱ و ۲ (دیدن چند مورد جزئی از اعتیاد اهالی سینما و تعمیم حکم کلی به همه‌ی سینماگران)

۱۳۲ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. موارد اول و سوم در ارتباط با استدلال هستند. «منطق ابزاری در خدمت سایر علوم و دانش‌ها است» به چپستی می‌پردازد. جملاتی که به «چپستی» یک موضوع می‌پردازند با بحث تعریف سروکار دارند. جملاتی که با «چرایی» و «چگونگی» سروکار دارند در ارتباط با استدلال هستند.

۱۳۳ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. منطق‌دانان قواعدی را مشخص کرده‌اند که با رعایت آن‌ها دچار خطای فکری یا اصطلاحاً مغالطه (هرگونه خطای اندیشه که ممکن است عمدی یا غیرعمدی باشد) نمی‌شویم. تشریح موارد نادرست:
(ب) با به‌کارگیری علم منطق که به دسته‌بندی و توضیح قواعد ذهن می‌پردازد، سریع‌تر و دقیق‌تر می‌توان عوامل لغزش و خطای ذهن را تشخیص داد.
(ج) ذهن انسان به صورت طبیعی براساس قواعدی می‌اندیشد که منطق‌دانان این قواعد را کشف (نه ابداع) کرده‌اند.
(د) ذهن انسان «معمولاً» در استدلال‌های پیچیده یا تعریف دقیق اصطلاحات خاص، دچار اشتباه می‌شود.

۱۳۴ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بررسی خطاهای مربوط به محتوای علوم مختلف مربوط به علم منطق نیست.

۱۳۵ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تأکید منطق بر روی آموزش شیوهی درست اندیشیدن است و دسته‌بندی و توضیح قواعد ذهن برعهدهی علم منطق می‌باشد.

۱۳۶ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تمدن‌های قدیم‌تر و ساده‌تر، مقدمه و پلکان شکل‌گیری تمدن‌های جدیدتر بوده‌اند و دستاوردهای آن‌ها به تمدن‌های جدیدتر منتقل شده است. دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها:
گزینه‌ی «۱»: برای دانش فلسفه نمی‌توان از نظر زمانی و مکانی آغازی تعیین کرد، نه این‌که آغازی ندارد!
گزینه‌ی «۳»: از برخی تمدن‌های قدیمی آثار مکتوبی به دست ما نرسیده و ما اطلاعی از اندیشه‌ها و سخن‌های آنان نداریم. پس نمی‌توانیم همه‌ی تمدن‌ها را دارای فلسفه بدانیم.
گزینه‌ی «۴»: نخستین مجموعه‌ها یا قطعه‌هایی که به زبان فلسفی نگاشته شده یا جنبه‌ی فلسفی در آن‌ها غلبه داشته، از یونان باستان به یادگار مانده است، اما نمی‌توان تمدن یونان را آغازگر فلسفه دانست.

۱۳۷ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در مکتب پراگماتیسم درستی یا نادرستی یک عمل را صرفاً براساس منفعت و سودمندی آن بررسی می‌کند و حق و باطل در این مکتب معنایی ندارد، از این منظر آنچه که به ما سود برساند و مفید باشد درست است و آنچه که به ما زیان برساند نادرست است.

۱۳۸ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تعقل و استدلال، یک ابزار مشترک بین همه‌ی افراد است که براساس تربیت عقلانی، درجه‌بندی و متفاوت می‌شود. آدمی ابتدا عقل خود را با تمرین تقویت می‌نماید و سپس تصمیمات درست را در زمینه‌های مختلف می‌گیرد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. از نظر دکارت که عقل گراست، اینکه درخت انار، در پاییز انار می‌دهد و در بهار نمی‌دهد، یک حقیقت تجربی است ولی اینکه طبیعت همواره یکسان عمل می‌کند و هرگز این رفتار طبیعی تغییر نخواهد کرد، یک حقیقت عقلی محض است. بنابراین بخشی از این گزاره با تجربه (عقل همکاری‌کننده با حس) و بخش دیگر با عقل مستقل از حس (شناخت عقلی) درک می‌شود. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: از نظر بیکن، اولاً دانشمندان گذشته هم از این حقیقت غافل نبودند ولی به چنین گزاره‌هایی کمتر اهمیت می‌دادند، ثانیاً این فیلسوفان گذشته بودند که از ارسطو پیروی می‌کردند، نه دانشمندان غیرفیلسوف.

گزینه‌ی «۳»: لاک تجربه گراست و تجربه برایش اصالت دارد. یعنی دون اینکه لازم بداند اعتبار تجربه براساس اصول عقلی محض ثابت شود، معتقد است خود تجربه به عنوان یک اصل اولیه معتبر است و این گزاره را می‌توان بر اساس تجربه برای همیشه پذیرفت. گزینه‌ی «۴»: از نظر کانت معلوم نیست واقعیت مطابق این، گزاره باشد ولی قطعاً واقعیت، همه‌ی مفاهیم آن را در ذهن ایجاد نکرده است بلکه مفاهیمی مثل علیت و ضرورت که در این گزاره مورد استفاده هستند، به طور فطری و طبیعی در ذهن موجود بوده است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. سقراط از معلول به علت می‌رسد. یعنی از وجود اعتقاد به لوازم یک امر، اعتقاد به خود آن را نتیجه می‌گیرد. این بدان معناست که انسان ابتدا به خود امری اعتقاد پیدا می‌کند سپس به لوازم آن اعتقاد پیدا می‌کند (نه برعکس). می‌توانیم از اعتقاد به وجود زین و افسار به اعتقاد به وجود خود اسب پی ببریم.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): با توجه به نمودار مراحل تفکر فلسفی برای رسیدن به دریافت فلسفی و تحقق پیدا کردن شناخت و معرفت، باید به معلومات رجوع و در داده‌ها و اندوخته‌های خویش تفکر کرد. با عبور کردن از مرحله اول تفکر (فطرت اول) است که می‌توان وارد وادی تفکر فلسفی شد.

گزینه (۲): از همان آغازین روزهای حیات فکری انسان (و نه آغاز حیات و زندگی بشر) در افرادی به اهمیت سؤالات بنیادین پی بردند و به دنبال پاسخ صحیح برای آن سؤالات بودند.

گزینه (۴): هر انسانی در زندگی نیازمند تفکر فلسفی است، ولی این بدان معنا نیست که همه انسان‌ها از سؤال‌های معمولی و روزانه دست برداشته و به طور جدی به سؤال‌های بنیادین بپردازند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. نظریه‌ی تحول تدریجی انواع داروین که فقط به عنوان یک نظریه در میان تعدادی از نظریه‌های متنوع

درباره‌ی چگونگی پیدایش موجودات طبیعی شناخته می‌شود، به معنای انکار روح غیرمادی در انسان نیست؛ زیرا حتی اگر این نظریه به صورت یک حقیقت علمی هم درآید، صرفاً بیان‌گر آن است که انسان یک حیوان متفکر و مختار و دارای ویژگی‌های خاص است (پس کسانی که این‌ها را انکار کنند در مقابل این نظر هستند)، نتیجه‌ی تکامل حیوانات قبلی است. این نظر هم می‌تواند با دیدگاه منکران روح سازگار باشد و هم با دیدگاه اثبات‌کنندگان روح. زیرا آنان که معتقدند انسان دارای روح غیرمادی است، می‌گویند روند تکاملی حیوانات وقتی به مرحله‌ی انسانی رسید، روح خاص انسانی به وی تعلق گرفت و ویژگی‌های کاملاً متمایزی از سایر حیوانات پیدا کرد. اما داروینیست‌ها از این نظریه‌ی داروین فقط این نتیجه را گرفتند که انسان چیزی جز یک حیوان مادی نیست و تنها تفاوتش با حیوانات، پیچیدگی بیش‌تر بدن و خصوصیات زیستی اوست.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. برخی از افراد به اموری مانند حقیقت انسان و جهان می‌اندیشند و در بسیاری موارد به دانشی درست درباره‌ی جهان و انسان می‌رسند؛ در نتیجه می‌توانند هدف قابل قبولی برای زندگی برگزینند و زندگی آنان معنای درستی پیدا کند. تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۲: باورهایی که فلسفه‌ی ما را می‌سازند، نقش تعیین‌کننده‌ای در انتخاب اهداف دارند.
گزینه‌ی ۳: برخی آدم‌ها کم‌تر به اموری مانند حقیقت انسان و جهان می‌اندیشند و در انتخاب هدف نیز دقت نظر چندانی ندارند و بیش‌تر دنباله‌روی دیگرانند.

گزینه‌ی ۴: برخی افراد نگرشی نادرست درباره‌ی جهان و انسان دارند، اینان، در انتخاب هدف به خطا رفته و زندگی آنان معنای نادرستی به خود گرفته است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. سخن از هستی و شناخت به بخش اصلی و ریشه‌ای فلسفه بازمی‌گردد، ولی مورد گزینه‌ی ۱ به فلسفه‌ی اخلاق از شاخه‌های فلسفه می‌پردازد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. سقراط اهل گفت‌وگو بود نه سخنوری و تک‌گویی. او برخلاف سوفیست‌ها، اهل سخنوری نبود.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. میلیون تومان ۵۶۰ = درآمد سالانه

$$\text{میلیون تومان } ۱۴۰ = \frac{۱}{۴} \times ۵۶۰ = \text{درآمد سالانه شرکت} \times \frac{۱}{۴} = \text{هزینه سالانه}$$

$$\text{میلیون تومان } ۴۲۰ = ۵۶۰ - ۱۴۰ = \text{هزینه سالانه} - \text{درآمد سالانه شرکت} = \text{سود سالانه}$$

قیمت هر فعالیت خدماتی ارائه شده $\times$ تعداد خدمات ارائه شده = درآمد سالانه

$$\Rightarrow ۵۶۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۷۰۰ \times x \Rightarrow x = \frac{۵۶۰,۰۰۰,۰۰۰}{۷۰۰} = ۸۰۰,۰۰۰ \text{ تومان} = ۸۰۰,۰۰۰ \times ۱۰ = ۸,۰۰۰,۰۰۰ \text{ ریال}$$

نکته: برای تبدیل تومان به ریال، عدد موردنظر را در عدد ۱۰ ضرب می‌کنیم (به بیان ساده‌تر یک صفر به عدد اضافه می‌کنیم) و برعکس برای تبدیل ریال به تومان، عدد موردنظر را بر عدد ۱۰ تقسیم می‌کنیم (به بیان ساده‌تر یک صفر از عددمان کم می‌کنیم).

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ابتدا همه‌ی هزینه‌ها را به صورت سالیانه محاسبه می‌کنیم:

$$\text{تومان } ۲,۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ = \left(\frac{۱}{۵} \times ۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \right) \times ۱۲ = \text{هزینه‌ی خرید مواد اولیه‌ی سالیانه}$$

$$\text{تومان } ۲,۱۶۰,۰۰۰,۰۰۰ = \left(\frac{۱}{۵} \times ۱۲,۰۰۰,۰۰۰ \right) \times ۱۲ = \text{دستمزد سالانه‌ی کارگران}$$

$$\text{تومان } ۳,۱۱۰,۴۰۰,۰۰۰ = \left(\frac{۱۲}{۱۰۰} \times ۲,۱۶۰,۰۰۰,۰۰۰ \right) \times ۱۲ = \text{هزینه‌ی آب و برق و گاز و اجاره‌ی سالانه}$$

$$\text{تومان } ۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ = \text{سرمایه‌ی فیزیکی سالانه}$$

$$\text{تومان } ۱۰,۰۸۰,۰۰۰,۰۰۰ = (۳۰۰۰ \times ۲۸۰,۰۰۰) \times ۱۲ = \text{هزینه‌ی فرصت سالانه}$$

$$\text{مجموع هزینه‌ها: } ۲,۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۲,۱۶۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۳,۱۱۰,۴۰۰,۰۰۰$$

$$\text{تومان } ۹,۰۳۰,۴۰۰,۰۰۰ = ۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۳۶۰,۰۰۰,۰۰۰ +$$

$$\text{(هزینه‌ی فرصت + هزینه‌های مستقیم) مجموع هزینه‌های تولید - درآمد = سود واقعی}$$

$$\Rightarrow \text{سود واقعی} = ۱۰,۰۸۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۹,۰۳۰,۴۰۰,۰۰۰ = ۱,۰۴۹,۶۰۰,۰۰۰ \text{ تومان}$$

- الف) غلط است. تجهیزات اداری (میز، تخته و ابزارهای آموزشی و ...) در یک شرکت تدریس خصوصی مثالی برای سرمایه فیزیکی از عوامل تولید است.
- ب) درست است.
- پ) درست است.
- ت) غلط است. مهارت و دانش تدریس معلمان یک شرکت تدریس خصوصی مثالی برای سرمایه انسانی از عوامل تولید است.
- ث) درست است.
- ج) درست است.

- غلط است. کارآفرینان یا مؤسسه‌های شرکت‌ها با کار و تلاش خود از کسب و کارها مراقبت می‌کنند، که این کار چندان آسان نیست، چرا که بسیاری از کسب و کارهای نوپا عمر کوتاهی دارند؛ به طوری که تنها نیمی از آن‌ها می‌توانند از شش سالگی عبور و به کار خود ادامه دهند.
- صحیح است.
- غلط است. یک کارآفرین موفق ضرورتاً از ابتدا کارآفرین نبوده است، اما حرکت با چشم باز و بر مبنای شناخت ظرفیت‌های خود و اتفاقات اطراف، او را قدم به قدم از سطوح ابتدایی کار به درجه‌های بالای آن می‌رساند.
- غلط است. کارآفرین باید توانایی مالی لازم برای راه‌اندازی کسب و کارش را داشته باشد و بداند که در آغاز کارش ممکن است با موفقیت کمتر یا عدم موفقیت روبه‌رو شود.
- غلط است. کارآفرین لازم است تا آگاهی و دانش زیادی برای اتخاذ تصمیمات مناسب درباره موقعیت شرکت، پیشنهاد محصول، قیمت‌گذاری، تبلیغات و استخدام نیروی کار داشته باشد.
- صحیح است.

- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «کارآفرین»، کسی است که با نوآوری و خطرپذیری، محصولات جدیدی تولید و عرضه می‌کند یا راه‌های جدیدی برای تولید کشف می‌کند.
- «کارآفرینی»، به معنی تأسیس شرکت یا کسب و کاری است که با تولید کالاها و خدمات و رفع نیازها و خواسته‌های مردم، به مؤسس کسب و کار و دیگران سود می‌رساند.
- در مثال گزینه‌ی «۳»، سپهر کسب و کار جدیدی راه‌اندازی نمی‌کند و می‌خواهد برای یک شرکت کار کند که این، کارآفرینی نیست.

- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. عده‌ی خاصی از افراد می‌توانند یک کسب و کار جدید را راه‌اندازی کنند. کسی که می‌خواهد کارآفرین باشد، باید مهارت‌های ابتکار عمل را داشته باشد و همچنین ایده‌ها را به محصولات جدید، فرایندها و یا کسب و کارهای جدید تبدیل می‌کند (نوآوری). بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه‌ی «۱»: صرف تولید کالا و خدمات، فرد را کارآفرین نمی‌کند، بلکه کارآفرین کسی است که با نوآوری و خطرپذیری، محصولات جدیدی تولید و عرضه می‌کند.
- گزینه‌ی «۲»: کارآفرین باید بداند که در آغاز کارش ممکن است با موفقیت کمتر یا عدم موفقیت روبه‌رو شود.
- گزینه‌ی «۴»: صرف تخصص سبب کارآفرینی نمی‌شود.

- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. یکی از ویژگی‌های افراد که به کسب و کار حرام اشتغال دارند، این است که کالا را برخلاف آنچه هست به مشتری نشان می‌دهند. در این گزینه نظرات مثبت در فضای مجازی باعث می‌شود مشتریان فکر کنند کالای مورد نظر خوب است در حالی که خریداران کالا از آن راضی نیستند.

میلیون تومان $۱۸۰ = ۵ \times ۳ \times ۱۲ =$ حقوق سالیانه‌ی مجموع کارگران

میلیون تومان $۲۵ =$ هزینه‌ی خرید سالیانه‌ی ماشین‌آلات

$۱۲ \times (\text{هزینه‌ی سالیانه‌ی خرید ماشین‌آلات} \times \frac{1}{5}) =$ هزینه‌ی خرید سالیانه‌ی مواد اولیه

$$= \left(\frac{1}{5} \times ۲۵ \right) \times ۱۲ = ۶۰ \text{ میلیون تومان}$$

$$\text{میلیون تومان } ۶۰ = \left(\frac{1}{5} \times ۲۵ \right) \times ۱۲ = ۱,۵۶۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۲ = (۲۰۰ \times ۶۵۰,۰۰۰) \times ۱۲ = \text{درآمد سالیانه}$$

$$\text{میلیون تومان } ۱,۵۶۰ = ۱,۵۶۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۲ = (۲۰۰ \times ۶۵۰,۰۰۰) \times ۱۲ = \text{درآمد سالیانه}$$

نکته: برای محاسبه‌ی درآمد تعداد کالای فروخته شده را در نظر می‌گیرند نه تعداد کالای تولید شده را، زیرا تولیدکننده از طریق فروختن محصولات به درآمد می‌رسد نه صرفاً با تولید آن‌ها.

توجه: هزینه‌ی تحصیل فرزندان مدیر کارخانه جزء هزینه‌های تولید بنگاه اقتصادی نیست و هزینه‌ی شخصی محسوب می‌شود.

$$\text{میلیون تومان } ۲۶۵ = ۱۸۰ + ۲۵ + ۶۰ = \text{مجموع هزینه‌های سالیانه}$$

چون میزان درآمد از هزینه‌ها بیشتر است، تولیدکننده از فعالیت خود سود برده است.

$$\text{میلیون ریال } ۱۲,۹۵۰ = \text{میلیون تومان } ۱,۲۹۵ = ۱,۵۶۰ - ۲۶۵ = \text{مجموع هزینه‌های تولید} - \text{درآمد} = \text{سود}$$

برای تبدیل تومان به ریال، عدد مورد نظر را در عدد ۱۰ ضرب می‌کنیم (به بیان ساده‌تر یک صفر از آخر به عدد اضافه می‌کنیم) و

برعکس برای تبدیل ریال به تومان، عدد مورد نظر را بر عدد ۱۰ تقسیم می‌کنیم (به بیان ساده‌تر یک صفر از آخر عددمان کم می‌کنیم).

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌ها: ۱۵۴

گزینه‌ی «۱»: پرس‌وجو از افراد دیگر: یادگیرنده

گزینه‌ی «۲»: راه‌اندازی اولین فروشگاه اینترنتی نقاشی روی چوب: نوآوری

گزینه‌ی «۳»: اطمینان و دلگرمی به موفقیت: خوش‌بین

گزینه‌ی «۴»: به ویژگی «سازمان‌دهنده» بودن کارآفرین (مدیریت و هماهنگی منابع به شکل کارایی) در این متن اشاره نشده است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ابتدا درآمد سالانه را محاسبه می‌کنیم و سپس تمام هزینه‌ها را به صورت سالانه محاسبه کرده و مجموع ۱۵۵

آنها را به دست می‌آوریم:

$$\text{تومان } ۶,۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۲۵۰,۰۰۰ \times ۲۵۰۰۰ = \text{درآمد}$$

$$\text{تومان } ۲۴۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۲ = (\text{هزینه‌ی فرصت}) \text{ حقوق ماهانه‌ی کارفرما}$$

$$\text{تومان } ۷۲۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۰ \times ۱۲ \times ۶,۰۰۰,۰۰۰ = \text{حقوق سالانه}$$

$$\text{تومان } ۲,۱۶۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۲ \times \frac{۲۵}{۱۰۰} \times ۷۲۰,۰۰۰,۰۰۰ = \text{آب و برق و ...}$$

$$\text{تومان } ۹۲۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۲ \times \frac{1}{۱۲} \times ۹۲۰,۰۰۰,۰۰۰ = \text{مواد اولیه}$$

$$\text{تومان } ۴,۹۶۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۲۴۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۹۲۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۲,۱۶۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۷۲۰,۰۰۰,۰۰۰ = \text{مجموع هزینه‌ها}$$

(هزینه‌ی فرصت + هزینه‌های مستقیم) - درآمد = سود واقعی

$$\Rightarrow \text{تومان } ۱,۲۹۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۴,۹۶۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۶,۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۱۵۶

یادگیرنده: از کارشناسان، همکاران و مشتریان می‌آموزد و خود را با شرایط بازار وفق می‌دهد. کارآفرین باید مهارت‌های ابتکار عمل را داشته باشد تا با جمع کردن عوامل مختلف در کنار هم، کالا یا خدمتی را تولید کند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ویژگی‌های مشترک کارآفرینان موفق: ۱۵۷

- «الف»: تیزبین: فرصت‌های کسب و کار را زمانی که دیگران شاید متوجه نشوند، می‌بینند.
- «ب»: خوش‌بین: کارآفرینان واقع‌بین هستند، اما مطمئن و دلگرم به موفقیت اقتصادی‌اند.
- «ب»: پرانگیزه: نظم، انضباط، پایداری، اشتیاق و توانایی حل مسئله را دارند.
- «ت»: سازمان‌دهنده: منابع را به شکل کارایی مدیریت و هماهنگ می‌کنند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ابتدا میزان هزینه‌ها را محاسبه می‌کنیم: ۱۵۸

میلیون تومان $4800 = 400 \times 12$: خرید مواد اولیه‌ی سالانه

میلیون تومان $240 = 60 \times 4$: مبلغ پرداختی سالانه‌ی آب و برق و گاز

میلیون تومان $4500 = 150 \times 30$: دستمزد سالانه‌ی پرداختی همه‌ی کارگران

میلیون تومان $9540 = 4800 + 240 + 4500$: مجموع هزینه‌ها

حالا درآمد را به دست می‌آوریم:

قیمت هر واحد کالا $\times$ تعداد کالای فروخته شده = درآمد

میلیون تومان $10,000 = 500 \times 20$ = درآمد

حال می‌توانیم عملکرد بنگاه را حساب کنیم:

هزینه‌ها - درآمد = سود

میلیون تومان $9,540 = 10,000 - 460$ = سود

چون میزان درآمد از هزینه‌ها بیشتر است، بنابراین بنگاه در طول یک سال سودده بوده است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تولیدکننده می‌تواند با صرفه‌جویی و افزایش بهره‌وری مثل پرهیز از استخدام نیروی کار غیرلازم یا ۱۵۹

صرفه‌جویی در مواد اولیه و انرژی با جلوگیری از ریخت‌وپاش‌ها، هزینه‌های تولید را بدون اینکه از میزان تولید کم کند، کاهش دهد. اگر آقای منجمی در میزان استفاده از کاموا دقت کند در استفاده از مواد اولیه صرفه‌جویی کرده و ریخت‌وپاش‌ها را کاهش می‌دهد که این کار موجب کم‌تر شدن هزینه‌ی تولید می‌شود.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در این گزینه، فرد به دلیل رونق کسب و کارش می‌خواهد به شهر نقل مکان کند و به کار حرامی ۱۶۰

اشتغال ندارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: عدم پرداخت عوارض به معنی این است که فرد کالا را به صورت قاچاق وارد کرده و هم‌چنین به دنبال ارزان خریدن و گران فروختن است که از مصادیق کسب و کار حرام است.

گزینه‌ی «۲»: احتکار کالای مورد نیاز مردم و گران فروختن آن در مواقع ضروری، از کارهای حرام است.

گزینه‌ی «۳»: به دست آوردن موقعیت شغلی با فریب، نوعی کسب و کار حرام است.

